

POGINULI, STRIJELJANI I NESTALI ZA VRIJEME I NAKON II. SVJETSKOG RATA

ŽUPA GRADAČAC - SELO LEDENICE

HRVATI BOSANSKE POSAVINE

Dražen ZETIĆ: Dokumentarni memorijal žrtvama kao posljedica socijalnih nedaća i stradanja kroz povijest

Dražen Zetić © 28. studenoga 2025.

Mnogobrojne patnje i stradanja hrvatskog seljaka kroz povijest ljudske civilizacije, ostavile su dubokog traga na svijesti današnjih pripadnika tog ranjivog etničkog korpusa. Kroz silne ratove, bune, sužanjstva, kojekakve tvorevine i monarhije, kraljevstva i asocijacije, hrvatski seljak Bosanske Posavine je uvijek ostajao žrtva. Kakav jest, naivan i nezaštićen, podjarmljen i ponižen, izrabljičan i izdan, vajka je ostajao prikraćen za osnovna ljudska prava i slobode. Osiromašen, iznevjeren, izmanipuliran, hrvatski seljak je ostao zanemaren i zaboravljen.

O njemu se jako malo pisalo i zapisivalo, drama njegovih trenutaka nije baš našla previše odjeka u književnim djelima hrvatskih pisaca devetnaestog i dvadesetog stoljeća. Mada je pisana riječ kao najposredniji medij za komunikaciju u svagdašnjici, školama i crkvi, uvijek bila uz živu (usmenu) predaju i riječ s koljena na koljeno, jedan od najvjerodostojnijih oblika prenošenja naraštajima istina o svim havarijama i tragedijama (dok. film *Jose Patljaka "Vrijeme stradanja"* u Garevcu) njihovih neustrašivih ravničarskih predaka. Upravo zbog toga manjkavog književnog uobličavanja seoskih pripovijesti i besjeda, i dan-danas se pojavljuje prieka potreba da se iznovice reaktualiziraju sva ta zametena svjedočanstva i (auto)biografije seoskih likova i običaja, tradicije i gastronomije, narodnih pjesama i kola, etnografije narodnih nošnji i popijevki, dosjetki i poslovia.

Ponosan, uzdajući se stoljećima u mukotrpne plodove svojih ranjenih ruku, narušena zdravlja i potiskivanih emocija, uvijek je kroz historiju postajao prikladna moneta za *potkusurivanja*. Rijetko je ikoji vladar mario za njegovu dobrobit i želje, težnje, bol i nesreću. Snašao je se, kako je znao i umio, oslušujući prirodu i nebo. Vajka je šutio, sramio se, bivao kažnjen i išiban, proganani i obećaćen. Svim poredcima i monarsima, vazda je bio neophodan kao kolateralna žrtva i prigodno topovsko meso za sulude bitke i napade. Najviše su u tim suicidalnim jurišima dobivale monarhije i njihove aristokratske dinastije (poput Habsburgovaca i Osmanlija), dok su s druge strane najviše gubile seoske obitelji i potomstvo, s neizvjesnim preživljavanjem i još nepredvidljivijom poratnom brutalnom budućnošću.

Seobe, raseeljavanja, preprestana borba s vremenskim nepogodama, strah od gnjevnih gerilaca i osornih kvinslinga svih porobljenih naroda (po norveškom političaru V. A. Qvislingu), zanesenih revolucionara i osvetoljubivih četa krvočnih partizana, nesumljivo su obilježili svaku generaciju seljaka na prostranim ravnim Bosanske Posavine.

"U Burića štali je između 23-28. svibnja 1945. godine bilo zatočeno više od 500 osoba. Bilo ih je iz okolnih mjesta: Garevca, Čardaka, Kornice, Živkova Polja, Kužnjače, Babešnice, Gornjih i Donjih Kladara, Dobrinje, Oteže, Riječana, Vlaške Male itd. Među njima je bilo i 76 ranjenika i bolničara iz bolnice u Prudu. Otuda su njih više od 500 zatočenika partizani noću odvodili na obalu rijeke Bosne, u garevačku šumu Majdan i druga stratišta te ih tamo monstruozno masakrirali i poubijali. Od toga broja, partizani su u garevačkoj šumi Majdan ili kako je još zovu - Pašinac - na najboljitaljni način ubili 139 muškaraca. Iz Burića štale je poubijano čak 251 Garevlijanina."

Izvor: BURICA ŠTALA - MASAKR VIŠE OD 500 LJUDI, POČINITELJI OVOG MASAKRA SU PARTIZANI BRANIČEVA IZ ISTOČNE SRBIJE (Donosimo detalje o ovom nemilom zločinu)

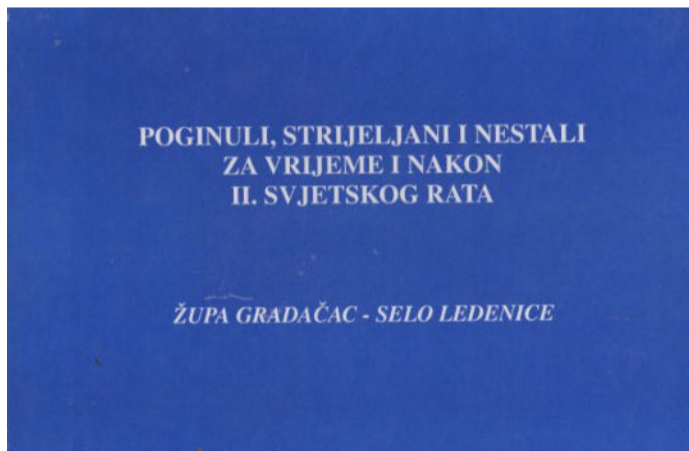
www.braniteljski-portal.hr

Burića štala u Garevcu

Grobovi koji su poslije ostajali na nepreglednim poljanama, bili su naprosto uobičajena pojava u svakom razaranju i krvoproliću. Ožiljke koje je zadobivao u tim stradanjima, ranjavanja, amputacije i zarazne bolesti poput tifusa, nerijetko su mu ostajali kao trajni suvenir na teške, ogladnjele i surove dane njegova težačkog života. A tek uciviljene udovice i majke, djeca, očevi, u dubokoj žalosti nosili su kroz pokoljenja tu gorku tugu, razočaranje i nepravdu.

Dovoljno je samo navesti za primjer pogibije 123 osobe u ratnom i poratnom razdoblju II. svjetskog rata, među kojima se posebice ističu trojica braće Zetića iz Ledenica kraj Gradačca (BiH). Naime, dvojica su 2. 11. 1945. godine strijeljana u selu Ledenice (Mato Zetić, rođ. 1905. i Ilija Zetić, rođ. 1912.), te treći brat Jozo Zetić (rođ. 1924.), stradao u Kutjevju 1943. godine (Republika Hrvatska). Prvi brat Mato je tada imao tek 40. godina i osmero djece, drugi brat Ilija 33. godine i dvoje djece, i treći Jozo svega 21. godinu života. Poslije ovih navedenih podataka, zaista je suvišno govoriti o komunističkoj pravdi u ime naroda i antifašizmu besklasnog avnojskog društva. I predugo smo šutjeli, sada ćemo na sva zvona progovarati. Žrtve moraju dobiti svoju opravdanu zadovoljštinu, a zločinci svoju trajnu osudu.

Izvor: Poginuli i strijeljani i nestali za vrijeme i nakon II. svjetskog rata, župa Gradačac, selo Ledenice, Bosna i Hercegovina

No, nikoga nije bila briga, niti je itko mario za obogaljena srca seoskih žena. Preuzimajući na svoja pleća, ulogu muškarca i nositelja domaćinstva, odista su te hrabre žene, bivale prave mučenice i sveticke. Ne postoji muzej, galerija, zavičajna zbirka, etno seoce, dokumentarni film i serijal, ciklus igranih serija i filmova, slikarsko platno, glazbena i dramska izvedba, radijska emisija, mural - koji bi mogao na tako uzvišen i dostojanstven način izraziti snagu heroina Bosanske Posavine.

Manda Pavić - Blažanović

Mada su mnogi slikari (poput Krekovića i Jurkića) ovjekovječili usude seljaka iz Bosne i Posavine, njihove svakodnevne životne prilike i muke, trud, odricanje, žalovanje, rođenja i pokapanja, vjenčanja i svadbe, odlaske u vojsku i povratak s polja, sjetve i objede. Pa čak i na tim impresivnim umjetničkim djelima i velebnim kiparskim dostignućima, grafikama i akvarelima, osjetli se i nakon toliko desetljeća jecaj seljaka, njihovi vapaji za pravdom i sunčanim zorama. Vajka je se nadao da će rđave godine proći, i s njima nenadani odlasci u nepoznato. Čovjek sa sela sanjao je svoje zavičaje, nosio u njedrima i teška se srca od njih rastajao.

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti

Dražen ZETIĆ

Vaša adresa e-pošte neće biti objavljena. Obavezna polja su označena sa *

Komentar

Ime *

E-pošta *

Web-stranica

Objavi komentar

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

Dražen Zetić

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

View all posts

NAJMOĆNIJI SVECI U EGZORCIZMIMA: Što egzorcisti žele da znate

Livio MARIJAN: Zašto mediji u RH-a stidljivo prenose vijest o izborenoj Gasnoj sestri

YOU MIGHT ALSO LIKE

